

пустота. Разбира се, подобна метафора може да изглежда инцидентна, без значещи последици за лирическата мисловност на Яворов. Но между „Като звезда светла“ и „В тъмницата“ поразяват други сходства: константното като смисъл и вариращо в изказа си съчетание на *дълбинно* и *пустинно*, когато се налага да се изобразят реалиите, обградили лирическия Аз: „таз тъмнична пустота“; „таз килия ад“ – „юдол на теглото“; „земя-пустиня“. Преносимостта на признаците подсказва и друго: гещалтът *тъмна пустиня* (именно така ще е възпроизвеждан и активизиран у късния поет – *Но ти в пустиня ще огрееш!* – 1905) съвсем не е визия на обективното (или поне не е само това), а обозначава едно състояние на личностна съкрушеност, на изпепелени пориви. Отново ще си позволим аналогия между двата ранни текста: „съзнание болно / на тъмничните тегла“ – „Тъма беззрачна, черна бе в мен и окол мене...“ (При тази съпоставка е трудно да се разграничат и йерархизират предметно-пластичен образ и съответният му аналог, сочещ известно абстрахиране). У младия Яворов *пустинята/опустошеност* бързо се разраства и обособява като емблематичен троп: „Така на бедуина, / в пустинята изгубен се мерне палма млада.../ и бърза той към нея на отдих и прохлада, а то мираж...“. Всъщност, обстоятелственото сравнение от „Мечта“ (1900) добива истинска архетипална стойност за късните творби на поета „Благовещение“, „На Лора“, публикувани през 1906 г., както и за появилата се след година поема „Месалина“. Структуроизграждащата опозиция *зной – хлад* в първия текст и мотивът *сияен мираж* във втория могат да се възприемат като признаци-алюзии на имплицитно присъстващото *пустинно* пространство. В „Месалина“ мотивът *жажда в пустиня*, поднесен подчертано императивно („аз искам / жадна като сред пустиня, / да прося ласка...“), е на практика автореминисцентно преобърнатата лирическа ситуация от „Мечта“ – следствие от превъртането на опозицията *аз (мъж) – ти (жена)*. Въобще за лирическия Аз от късната